

SHAXSGA NISBATAN PSIXOLOGIK TAVSIFNOMA

Jamshidjon Sultanov Sodiqovich ¹

¹ Jamoat xavfsizligi universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.5812746>

MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi: 10-Dekabr 2021

Ma'qullandi: 15-Dekabr 2021

Chop etildi: 20-Dekabr 2021

KALIT SO'ZLAR

taraqqiyot, Sezgi, estetik, layoqat

ANNOTATSIYA

Shaxs yo'nalishining umumiy tuzilishi. Shaxsning shaxsiy ijtimoiy yoki biror faoliyatga qaratilgan yo'nalishini anglangan motivlarga tavsifnoma qiziqishlarning chuqurligi kengligi barqarorligi va ta'sirchanligi. Ko'proq namoyon bo'luvchi bilishga bo'lgan qiziqishlari. Sa'natga adabiyotga sportga texnikaga va boshqa maxsus sohavlarga qiziqishlari. Kitobxonlikka qiziqishi. Uning qiziqishlari kasb tanlash bilan bog'liqmi? U qanday to'garaklarga maxsus muassasalariga qatnaydi? Dunyoqarashi va e'tiqodi. bilimi va hulq-atvorining birligi. Uning intilishlari niyati orzu va ideallari.

Shaxsning o'z-o'zini baholash va qadrlashining darajasi. Shaxs o'zini qanday (past adekvat yoki yuqori) baholaydi. Uning o'z imkoniyatlarini baholashi o'ziga bo'lgan talabchanligiga o'rtoqlarining tanqidiy mulohazalariga munosabati. O'z-o'zini tarbiyalashga va o'zini anglashga intilishi.

Shaxsning har xil faoliyatlarda o'zini ko'rsatishi. Shaxs hayotida o'yin o'qish va mehnat faoliyatining o'zaro nisbati. Uning mehnat faoliyatiga munosabati ijtimoiy mehnatda ishtiroki va faolligi.

Intizomi madaniy xulq ko'nikmalari va ijtimoiy qiyofasi. Uning sanitariya gigiena qoidalariga rioya qilishi xulqdagi ijobiy va salbiy xislatlari odatlari. Kiyinishi va ozoda

yurishi. Atrofdagilarga va o'rtoqlariga odob bilan muomala qilishi. Ijtimoiy foydali ishlarni bajarish xarakteri.

Aqliy taraqqiyoti va bilish jarayonlariga tavsifnoma. Sezgi va idrokning xususiyatlari kuzatuvchanligi xotirasidagi individual farqlar (esda olib qolishning tezligi aniqligi mustahkamligi va qayta esga tushirishga tayyorligi) xotira turlari (ko'rgazmali-obrazli, so'z-abstrakt turlari) . diqqatning xarakterli xususiyatlari: barqarorligi tebranishi ko'chishi va parishonxotirligi. Ijodiy va qayta tiklovchi xayolning nisbati. Ko'rgazmali-obrazli va mavhum tafakkurning mustaqilligi ixchamligi, tanqidiyligi fikrning tezligi kabi xususiyatlari mantiqiy abstrakt

tafakkurning rivojlanganligi o'quv materialini mustaqil ravishda umumlashtira olish masala echishda puxta fikr yurita olish hukm xulosalar chiqarishning mantiqiyliigi tizimliliigi va mustaqilligi. Og'zaki va yozma nutqning rivojlanganlik darajasi. So'z-lug'at boyligi o'z fikrini og'zaki va yozma nutqda ifodalay bilishi.

Emotsional-irodaviy sohalarning xususiyatlari. Pedagogik taassurotlarga emotsional reaksiyaning xarakteri. Yuksak hislarning (ahloqiy estetik va intellektual) rivojlanganligi. Hissiyotlarning chuqurligi va barqarorligi. Hissiy kechinmalarning (hissiy ton emoçiyalari affektli stressli jiddiylik) holatlari va kayfiyatlarning o'tish va o'zgarish tezligi. O'quvchida ko'proq namoyon bo'ladigan emoçional kechinmalarning darajasi. Emoçional holatlarning tashqi ifodalanishi. Har xil qiyinchiliklarga muvaffaqiyatsizlikka uchraganda va jiddiy vaziyatlarda o'z hissiyotlarini bajara olishi. Irodaviy sflatlari mustaqilligi dadilligi qat'iyliigi o'zini tuta bilishi maqsadlar sari intilishi tashabbuskorlik va hokazo...

Shaxsning individual-psixologik xususiyatlari. Shaxs u yoki bu temperament tipiga mansubliigi va uning xususiyatlari. Oliy nerv faoliyatining kuchi muvozanatliliigi va harakatchanliigi. Temperament tiplarining psixologik tavsifini belgilaydigan asosiy (senzitivlik reaktivlik reakçiya tempi rigidlik, ekstro-introver) xususiyatlarning namoyon bo'lishi. Xarakter xususiyatlarining ko'rinishi o'qishga bo'lgan munosabatlarini belgilovchi xususiyatlar (ishtiyoqi faolliigi intizomliliigi vash u kabilar sinf va maktab

akademik liçey va kasb-hunar kolleji jamoasiga bo'lgan munosabatni ifodalovchi xarakter xislatlari o'z kollejining muvaffaqiyati va muvaffaqiyatsizliigini his etish sinf va maktab akademik litsey va kasb-hunar kollejining obro'si uchun kurashi sinfda va maktabda akademik litsey va kasb -hunar kollejida o'tkaziladigan mashg'ulotlarga munosabati va hokazo ijtimoiy majburiyatlar va topshiriqlarga bo'lgan munosabatlarni ifodalovchi xarakterli xislatlari jamiyat ishlarini bajarayotganda jamoa oldidagi burch va javobgarlik hissini sezish ma'naviy xislatlar ongliigi rostgo'yliigi ahloqiyliigi to'g'riligi o'z burchini anglashi ta'sirchanliigi va hokazo mehnatga bo'lgan munosabatni ifodalovchi xususiyatlar mehnatsevarlik yalqovlik vijdonlilik mehnaga ma'suliyat yoki ma'suliyatsizlik Bilan munosabatda bo'lish va shu kabilar ayrim odamlarga va o'rtoqlarga bo'lgan munosabatlarini ifodalovchi xususiyatlari yaxshilik mehribonlik samimiylik takabburlik konformizm va shu kabi narsalarga bo'lgan munosabatlarni ifodalovchi xususiyatlar ozodalik yoki ifloslik narsalar bilan ayab yoki ayamandan munosabatda bo'lishi va shu kabilar o'quvchining o'ziga bo'lgan munosabatlari ifodalovchi xususiyatlar izzattalablik shuxratparastlik mag'rurlik o'zini katta tutish dimog'dorlik kamtarlik va shu kabilar. U yoki bu xarakter xislatlarining sababini ochib bering. Layoqat nishoni va qobiliyati. Umumiy va maxsus qobiliyatlari o'qituvchining nisbatan ustun turuvchi qobiliyatlarning musiqaviy texnik matematik tashkilotchilik pedagogik va hokazolar va layoqat nishonalarining namoyon bo'lishi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. "Psixologik muomila"
2. "shaxsga nisbatan tavsifnoma"
3. "psixologik tavsifnoma"